

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Vánoce a Nový rok zdárně za námi a nám zbyla už jen ta předsevzetí a smutný pohled na údaj osobní váhy. Všední dny nám příroda ozvláštnila poměrně velkým zatměním Slunce (*doufám, že viděli i ti, ještě pracující*) a věřím, že nás čeká úspěšný první rok další dekády a doufám, že bude vyvážený jak co do žití našeho, tak budoucích generací.

Motto

O život můžeme přijít různě. Smrt je jen jednou z možností. R. Fulghum

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Problém štěstí je v tom, že si na něj člověk strašně rychle zvykne“.

„V ničem nevypadá žena tak dobře jako v ničem“.

„Žena by měla být kuchařkou v kuchyni, dámou ve společnosti a gejšou v posteli. A tragédie je, když se to přehází“.

M. Kopecký

„Oko za oko a svět bude slepý“.

M. Ghándí

„Do žen a do melounů nevidíš“

arabské přísloví

„Hluk civilizace nás chrání před šepotem svědomí“.

„Lenost, jak známo, je neodolatelná chuť odpočinout si ještě dřív, než se člověk unaví.“

Jules Renard

"Zkušenost je název, který dáváme svým chybám a omylům".

O. Wilde

Víte, že?

- Největší podíl na skleníkovém efektu překvapivě nemá oxid uhličitý ale vodní pára, která se na něm podílí z více než 60 %. Prakticky se však globální změny klimatu dávají do souvislosti právě s CO₂ coby plynem vznikajícím při spalování fosilních paliv. Odtud se pak odvíjí všechny debaty klimaskeptiků a klimaoptimistů. „Faktem však je, že za poslední dekádu byl poprvé v r. 2009 zaznamenán pokles celosvětových emisí CO₂“ konstatuje Gunnar Myhre z institutu CICERO v norském Blindernu. Jistá a jednoduše patrná je souvislost s ekonomickou recesí, která se dotkla celé řady vyspělých ekonomik, jejichž roční bilance vykázala záporné hodnoty.
- Normálně se rodí 51,5% chlapců a 48,5% dívek. U 800 nejbohatších lidí, miliardářů, dle časopisu Forbes, zjistili vědci, že u nich se rodí více chlapců (téměř 60%).
- Karát - jednotka používaná v klenotnictví je odvozena od téměř konstantní hmotnosti semen *rohovníku obecného* (1 karát = 0,2 g).
- Vltavíny (moldavity) vznikly před 14,7 mil. lety po dopadu velkého meteoritu do jižního Německa (kráter Ries). Roztavené přírodní sklo dostříklo až k nám.
- Na vypěstování kila jahod se spotřebuje 270 litrů vody, na výrobu džín je to už 11 000 litrů a na kilo hovězího neuvěřitelných 15 000 litrů. Voda se samozřejmě neztrácí a vrací se zase do oběhu.
- V jednom hlubokém stinném kráteru na Měsíci naměřila sonda LRO vůbec nejnižší teplotu v naší sluneční soustavě, pouhých 35 K neboli minus 238 °C. Na vzdáleném Plutu byla naměřena teplota o osm stupňů vyšší.
- Lidstvo má už registrováno 250 tis. planetek (asteroidů). Ročně jich automatické roboty objeví na 35 tis. Odhaduje se, že v oblasti mezi Marsem a Jupiterem obíhá na 700 tis. planetek o průměru

větším, než 1 km, tedy potenciálně nebezpečných při střetu se Zemí.

- Londýnské metro je nejstarší na světě, začalo fungovat 10.1.1863. Dnes má délku přes 400 km a 270 stanic! Ročně přepraví přes miliardu cestujících.

Neuvěřitelné sekvoje

Po několika mílích jízdy přijíždíme do *Sequoia National Park* (založen r. 1890, 1628 km²), zrovna, když ve Visitor Centru vztyčují v 8 hod americkou vlajku. Sotva si uvědomujeme, že je dnes neděle. Cesta do vlastního parku však představuje více než hodinové stoupání serpentínami až do výše přes 2 100 m, kde teprve sekvoje rostou. Jsme z nich opravdu překvapeni. Tak ohromné stromy jsme si nedovedli vůbec představit. Patří do skupiny cypřišovitých a za své jméno vděčí cherokeeskému náčelníkovi Sequoyovi.

Nejprve jedeme několikamílovým okruhem *Crescent Meadow* a vidíme ohromné stromy jednotlivé i ve skupinách. Nasbíráme si zde také obrovské šišky v domněni, že jsou sekvojové. Později zjišťujeme, že patří jedné borovici a sekvoj má šišky docela malé a také je získáváme. Při procházce lesem jsme upozorňováni na hnědé medvědy a požadavek schovat před nimi všechno jídlo. I odpadkové koše jsou zde tak rafinované, aby z nich medvěd nic nevytáhl. Nacházíme medvědí lejna, ale medvěd se nám neukázal. Zato vidíme v padlé sekvoji chatu dávného osadníka včetně ložnice s postelí a krbem. Dozvídáme se, že sekvoje se dožívají přes 3 000 let a to díky tomu, že jejich světle hnědá načervenalá kůra vylučuje látku s hasebným účinkem, takže jim lesní požáry moc neublíží. Při požárech se teplem otvírají šišky a šíří svá semena. Dřevo má málo pryskyřice a obsahuje látky chránící před hmyzem a chorobami. Když k tomu přidáte rychlý růst dostáváte podmínky pro dlouhověkost. Během prvních 800 let dosáhne sekvoj své výšky a potom už roste hlavně do šířky. Přijíždíme na druhý okruh - *Congress Loop*,

kde se nachází President, Senát a House, což je impozantní skupina snad deseti sekvojí v kruhu. Zde se nachází i největší živý organizmus této planety - sekvoj generál Sherman, který je 83 m vysoký s dolním průměrem 11,1 m a obvodem 31 m. Ještě boční větve mají průměr 2 m. Stáří asi 2 700 let. K nejzávažnějším sekvojím se nesmí až těsně ke kmeni. To proto, že mají mělké kořeny jen 1 m hluboko a mohly by se poškodit. Na posledním místě nacházíme

majestátního generála Granta se svými 81 m výšky a průměrem 12,1 m. Stáří 1 800-2 400 let. Proti němu stojí jeho historický soupeř gen. Lee z občanské války. A u něho Padlý monarcha, mohutný již dutý kmen, ve kterých již byla koňská stáj i restaurace. Žasneme při pomyšlení, že tyto stromy pamatují slávu Říma, narození Krista i příchod Slovanů na naše území. Sekvoje rostou mezi ostatními stromy a je jich tam menšina. To je snad to jediné, co nás trochu zklamalo. Očekávali jsme původně čistý sekvojový les. Ale jen zhruba každý pátý strom je sekvoj. Nacházíme zde cedry, jedle a statné borovice - Sugar Pine, dorůstající obdobné výšky jako sekvoje, i když jejich kmen nemá ani celý metr v průměru. Většina sekvojí má uražený vršek. Za těch 2 000 let je totiž pravděpodobné, že se do něho několikrát strefí blesk. Je zajímavé, že obří sekvoje rostou jen na poměrně úzkém 200 mílovém pruhu na západních svazích Sierry Nevady, kde nacházejí specifické vlhké podnebí dané větry od Pacifiku. Výš v Californii a Oregonu pak při pobřeží rostou jiné sekvojovité stromy - *redwood*, dosahující výšky až 100 m, ale při štíhlejších kmeni. Na noc odjíždíme, klesáme do podhůří mezi sady plné pomerančovníků a citrusů a broskví. Jedeme až dlouho do noci, mýjeme noční Fresno, kde prohlédneme obrovský Walmart a končíme poblíž města Oakhurst, abychom byli zítra co nejdříve v Yosemiteu.

Za vodopády do Yosemite

Ráno projíždíme branou parku, kde nikdo nevybírání a zatáčíme do *Mariposa Grove*, kde nám nejdříve ranger zkontroluje dotazem délku, zda není větší než 21 ft, což říkáme, že ne a pak jedeme do jediného koutu Yosemiteu, kde také ještě rostou sekvoje (*Grizzly*). Ale dlouho se zde nezdržujeme a ze silnice k vlastnímu Yosemiteu odbočujeme a strmě stoupáme 16 mil na *Glacier Point* (2 200 m) odkud je nádherný pohled na yosemitské údolí a dva krásné vodopády vpravo od skalnatého vrchu *Half Dome* (2 697 m). Horní vodopád se jmenuje *Nevada* a řítí se hloubky 182 m a spodní *Vermont* do hloubky 97 m. Na obzoru obligátní zasněžené vrcholky Sierry Nevady. Tím směrem je někde náš starý známý - Mt Whitney. O kousek dál nádherný pohled do yosemitského údolí se silnicí, říčkou *Merced* a skalní stěnou s ještě větším vodopádem, yosemitským, jehož horní část je vysoká 436 m a spodní 98 m. Protože je 13 hodin, dáváme si kávičku. Nejvyšším vodopádem parku je *Ribbon Fall* na *Ribbon Creek* s výškou 491 m. Cestou vidíme osamělé fleky, již špinavého sněhu o kterém Pavel prohlašuje, že by byl dobrý "k zchlazení spařených hňápů". Vracíme se na původní silnici a dojíždíme dolů do jedenáct kilometrů dlouhého yosemitského údolí. Opatrně se smočíme v ledové říčce *Merced*, fotíme vodopády, tentokrát zdola. Kolem nás jsou

šedé strmé granitové poměrně vyhlazené stěny, včetně známého El Capitano (2 270 m). I když jsme dost vysoko, je zde poměrně horko, ale zvládáme to. Také je zde spousta aut a lidí, takže zaparkovat před Visitor Centrem je problém. Pohledy jsou zde i díky vodopádům neobyčejně scénické. Vydáváme se těsně pod dolní yosemitský vodopád. Velmi silně se zde ochladilo a vane tu překvapivě velmi silný vítr vyvolaný pádem vody. Rostou tu cedry, jedle a

borovice. Den zakončujeme zmrzlinovým dýchánkem na břehu Mercedu s meditací při idylickém pohledu na protější Bridalveilský vodopád u kterého se tvoří duha a sousední El Capitan spolu s opatrným mačením nohou v ledové vodě. Podél říčky plné peřejí a balvanů pak zase klesáme do nížiny, abychom v noci dorazili do města Merced kde tak trochu na periférii přespáváme. *Z cestovního deníku „Amerika převážně v pantoflích“.*

Supermanažerka

Nerozumím tomu, proč ženy po rodičovské dovolené trpí při hledání nové práce nízkým sebevědomím. Na otázku, co jste dělala v posledních letech, či jaká je vaše praxe, nemusí přece jen klopat oči.

Co třeba takhle: "Mám za sebou sedm let tvrdé manažerské práce na plný úvazek. Po celou dobu jsem vedla tým, v němž byl kromě mě také můj starší kolega a partner, se kterým jsme rozjeli ambiciózní projekt multiplikace lidských zdrojů. Tým se brzy rozrostl o velice mladého kolegu na pozici junior scream manažera, kterého jsme museli teprve vyprofilovat. Spala jsem jen několik hodin denně. Projekt byl totiž doslova v plenkách a první výsledky mojí práce, které jsem nacházela právě v nich, nebyly zrovna povzbudivé. Musela jsem navíc řešit i nízké základní jmění, neustálé výkyvy v cash flow, druhotnou a hlavně prvotní platební neschopnost. I moje pozice v týmu byla komplikovaná. Snažila jsem se delegovat některé úkoly na svého kolegu, ale nevyjasněné kompetence nás občas stavěly proti sobě. Měl totiž zajímavý pocit, že je to právě on, kdo tým vede. Musela jsem odvrátit i situaci, kdy chtěl projekt opustit kvůli jinému, zdánlivě velmi dobře nastavenému projektu. Přesto jsem ho dokázala dodatečně motivovat, aby se vrátil do týmu, a podařilo se mi konkurenční projekt včas zdiskreditovat.

Postupně se náš mladý kolega postavil na vlastní nohy a už jsem ho nemusela vodit za ručičku, což mi uvolnilo ruce k práci na rozšíření týmu. Jenže pak přibyl do našeho týmu nečekaně hned dva další nováčci a byli jsme zase na začátku. Dnes ale mohu říct, že se tým stabilizoval a chová se bez nadsázky jako jedna rodina..."

Myslím, že na takový životopis existuje jen jedna odpověď. "Jste přijata".

Později se objevila možná námitka zaměstnavatele:

Bohužel potenciální zaměstnavatel ví, že noví členové týmu na pozici junior scream manažera se za ručičku, byť ne doslovně, musí vodit aspoň deset let, vyprofilování trvá ještě déle a junioři ke všemu často trpí výkyvy ve zdravotní výkonnosti. Žel většinou nebývají vedoucí manažerky po ruce senior manažerů, kteří by dílčí problémy s juniorem řešili místo ní. Takže i když projekt už dávno není v plenkách, zdaleka vyhráno není. Kolem manažera - partnera krouží stále nové a nové dobře nastavené projekty konkurence, takže i ten supermanažerka odčerpává energii a čas, místo aby pomohl zvládat juniory a vychovával v nich silnou oporu týmu. *z netu*

Život

Bůh nám dal vodu a ďábel chlast, nebesa víru a peklo slast.

Někdo má rozum, jiný zas cit, nemůžeš má milá všechno to mít.

Někdo má duši černou jak noc, rozboří všechno, láká ho moc. Jeden je bílý, další zas žlutý, život je má milá krásný i krutý.

Sytě a opojně voní květ růže, zrovna tak miluju parfém tvé kůže. Někdy jsou úsměvy jindy zas stresy, život nás má milá těší i děsí.

Život je ruleta, nahoru dolů, údolí veselí, údolí bolu. Období bída a plného stolu, hlavně když má milá, budeme spolu.

Naše koruna

Proč většina lidí u nás vůbec netouží po přechodu na euro? Protože máme svou korunu. Věříme jí a jsme s ní spokojeni. Kurz a postavení koruny, jako nejtvrďší postkomunistické měny také patří k největším

úspěchům naší transformace. Koruna v podstatě konstantně už po 20 let posiluje oproti dolaru, libře, kdysi marce a nyní i euru. Když začalo fungovat euro, tak bylo k máni za 36 korun českých. Nyní po 10 letech už je pod 25 Kč. A přestože se občas ozvou exportéři, tak silná koruna českému hospodářství neškodí. Tento proces zhodnocuje naše úspory pro nákupy zahraničního zboží. Na rozdíl od Polska nebo Maďarska u nás lidé neutíkají k zahraničním měnám a spoří a hypotéky si berou v korunách. Důvěra české veřejnosti a také mezinárodních investorů v korunu je unikátní věc a má velmi pozitivní efekt pro naši prosperitu. Flexibilita kurzu koruny nás chrání i v dobách krizí. Tak proč rušit něco, co tak skvěle funguje? Zavázali jsme se EU, že jednou přejdeme na euro. Říkáme, že korunu si zatím dočasně ponecháme. Možná si ještě pamatujete, jak "dočasnost" také může vypadat?

Vážně o původu názvů

Kolonáda

Již v devatenáctém století byly Karlovy Vary a Mariánské Lázně oblíbeným cílem ruské smetánky. S oblibou se procházeli mezi prameny a snobsky usrkávali léčivou minerálku. Chůzi moc nepřivyklym Rusům byla cesta od pramenu k pramenu dlouhá a často si povzdychli - "Kolo nada", že by to chtělo kolo. Toto rčení brzy začalo označovat lázeňskou promenádu a proniklo do češtiny i němčiny.

Podívejte se na tabulku a říkejte BARVU, ne napsané slovo

**ŽLUTÁ MODRÁ ORANŽOVÁ
ČERNÁ ČERVENÁ ZELENÁ
FIALOVÁ ŽLUTÁ ČERVENÁ
ORANŽOVÁ ZELENÁ ČERNÁ
MODRÁ ČERVENÁ FIALOVÁ
ZELENÁ MODRÁ ORANŽOVÁ**

LEFT – RIGHT konflikt
Pravá hemisféra se snaží říct barvu, ale levá se snaží přečíst slovo.

P.S. Pokud Vám to jde bez problémů, tak nejste normální.

O světě vypovídají jen ti úspěšní.

Svět nebo chcete-li okolní realita je zvláštní dynamické místo. V přesložitém ekosystému přírody neustále něco probíhá, roste, rodí se, je požíráno a umírá. Celek je však přes svoji složitost neobvykle stabilní. Těch individuálních forem a osudů jsou miliardy, či spíše biliony, ale to je jen pouhý viditelný vrchol ledovce. Ti šťastní, kteří prošli všemi úskalími a uspěli. Mnohonásobně více je však těch, kteří k cíli nedošli nebo kteří zůstali jen nereálnou možností. A o těch se toho mnoho nedozvíme. Už nám své osudy nemohou vypovědět. To je velmi charakteristický a zarážející rys přírody, který si v běžném životě ani neuvědomujeme. Snad proto, že sami patříme mezi úspěšné vítěze.

Příroda rozehraje mnoho potenciálních možností, aby zajistila kontinuitu přežití. Z několika ucházejících se samečků se nakonec spáří jen jeden vyvolený. Na každé vajíčko útočí miliony spermií. Z těchto potenciálních životů se nakonec realizuje jeden jediný. Ten měl tedy stejnou dávku štěstí, jaká je potřeba k výhře první ceny v celostátní loterii. Ti, kteří zvládli zrození, však ještě nemají vyhráno. Mnoho jich je sežráno, podlehne nemocem nebo jinak zahyne dřív, než mohou předat své geny dále. Ale ti, kteří jsou kolem nás, jsou právě ti živí – výherci ve velké loterii života. Jen ti pociťují své já, jen ti mohou vnímat a předat poselství. A všude kolem je obrovský neviditelný virtuální rezervoár – nekropole těch minulých. Uhynuvších či ani nenarozených. A na ní jen malé ostrůvky života, výsledky šťastné náhody. Dost truchlivá představa. Ale svět je přesto jedinečné a nádherné místo – to proto, že s těmi neúspěšnými se jaksi nepočítá, jsou ihned zapomenuti a přítomnost pší jen vítězové.

Ani lidský jedinec není ušetřen této kruté hry pravděpodobnosti. Snad jen pokud se mu podaří se narodit, dokáže civilizace zvýšit jeho vyhlídky na následné přežití. Ale čekají ho další četná úskalí specifická pro lidskou společnost. Vždy, když posloucháme svědectví o krutostech války, útrapách

velkých epidemií či běsnění přírodních katastrof, slyšíme je jen z úst těch šťastných, co nakonec přežili. Ti druzí již nepromluví. Toto mnohdy děsivé svědectví však postrádá onu definitivní absolutní autenticitu. Viděli a zažili mnohé, ale nedošli až na samý trpký konec a vrátili se zpět mezi živé. Co my tedy víme o tom, co je to opravdová hrůza, bolest a utrpení? Známe jen obrys, stín či vzdálenou příchut'. Ale ten prožitek okamžiku poznání a definitivy je před námi milostivě skryt. Možná i proto, že se nehodí k vítězi a nemá již žádný vztah k přežití druhu. Když si čtu v pamětech svého dědy o jeho legionářské pouti přes celou revoluční Sibiř, uvědomuji si kolik šťastných náhod bylo třeba k tomu, aby se on vrátil a já mohl narodit. Jsou to výhry, které přijímáme mnohdy až příliš samozřejmě. Ale ani vítězové nemají vyhráno. Pravděpodobnost nehod, neštěstí a nemocí si mezi nimi nemilosrdně ukrájí a číhá na ně směrem k budoucnosti. Pravda, teď je ta pravděpodobnost obrácená – většina přežívá a jen ti smolaři jsou vyzobáváni. Ovšem všeho do času. Na samém konci naší pouti na každého čeká onen poslední okamžik pravdy. Poslední velmi osamocené poznání, které již není možné s nikým sdílet. I to může mít zřejmě velmi rozličné podoby. A tak nám nezbyvá než hýčkat šťastnou náhodou a pravděpodobnost, abychom i v této chvíli byli mezi vítězi. Aspoň relativními.

Příroda je patrně nevědomky velmi moudrá. Co činí, dobře činí. Buďme tedy i nadále sebevědomými vítězi. Užijme si plnými doušky ten čas, který je nám vymezen na tomto krásném a jedinečném světě. Snad jen jednou za čas se na chvíli zastavme a připomeňme si i ty druhé. Život pak bude možná ještě krásnější a mnohotvárnější.

Konec oteplovacího humbuku?

Vědecká komunita již pomalu střízliví z humbuku kolem člověkem zaviněného globálního oteplování. Konec konců vědci jsou zvyklí, že hypotézy přicházejí a padají. Horší to bude s politiky, kteří nebudou chtít přiznat, že naletěli. Navíc jsou i nadále masírováni lobbisty, kteří z vlád tahají peníze na omezování exhalací oxidu uhličitého. Časem se z toho totiž stal dobrý byznys. A tak nebude jednoduché s tím přestat.

Kam se poděla pravda?

Kdysi lidé chápali pravdu zcela jednoznačně, cítili ji, protože nad nimi byla jakási vyšší morální autorita, se kterou si to nebylo radno rozházet. O pravdě se prostě nediskutovalo. V koloběhu dějin se však vyšší morální autorita jaksi vytrácela, možná také proto, že nebyla schopna zabránit největším excesům historie. A lidé začali spekulovat, zda by se s tou pravdou nedalo něco udělat, když není zrovna na jejich straně. Pomohlo čertovo kopýtko, že pravda nemusí být jen jedna a tak ji relativizovali. To se hodilo i filosofům, kteří nemají rádi černobílý svět a později se připojili i fyzikové například s objevem, že světlo je částice i vlnění současně. Tak pravda začala být něčím plastickým, něčím, co se tváří různě podle toho, z které strany se na to díváte. Najednou měl každý svou pravdu. Přesto si myslím, že v nás přetrvává jakási vrozený smysl pro pravdu, kterým vycítíme, co pravda je a co ne. Jen ho ne vždy jsme ochotni poslechnout. Pluralita názorů se promítla i do plurality pravdy. Ale současná společnost zašla tak daleko, že v mnoha případech pravdu vědomě pohrdá. Jak jinak si vysvětlit třeba komerční reklamu? Ten upřímný údiv, že košile je po deseti politických kávou a vypráních stále stejně bělostná jako nová. Obdobně bulvár si vytváří a překrucuje výroky osobností a události podle své potřeby ve jménu prodejnosti. Předvolební sliby politických stran jsou z říše pohádek a věřili by jim snad už jen předškoláci. Přesto to tak nějak tolerujeme a přijímáme. Proč? Lháť se někdy může? A když někdy, tak kdy ne? Možná si mnozí už uvědomují, že jsme zašli dost daleko a to volání po transparentnosti a informovanosti není ničím jiným, než voláním po pravdě, která se stala nedostatkovým zbožím. Tak ji pomozte také kypřit a kultivovat, ať nám vykvete.

A slovo závěrem

Děkuji všem, kteří mi projevíli účast k dovršení šest a půlté dekády. Naštěstí já si to tak neberu nebo mi to nedochází... Držte palce naší bývalé kolegyni Markétě, která se chystá k povití roztomilých dvojčátek a jejíž čas se rovněž nachele.